KOMISJONI SOOVITUS,

18. juuni 2019,

Bulgaaria lõimitud riikliku energia- ja kliimakava (2021–2030) projekti kohta

(2019/C 297/02)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013, ([1]) eriti selle artikli 9 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Vastavalt määrusele (EL) 2018/1999 peavad liikmesriigid esitama komisjonile ajavahemikku 2021–2030 hõlmava lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti kooskõlas kõnealuse määruse artikli 3 lõikega 1 ja I lisaga. Esimesed lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektid tuli esitada 31. detsembriks 2018.

(2) Bulgaaria esitas oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti 15. jaanuaril 2019. Selle kava projekti esitamisega algab komisjoni ja liikmesriikide vahelise järkjärgulise protsessi esimene etapp, et kõnealused energia- ja kliimakavad lõplikult vormistada ja seejärel ellu rakendada.

(3) Vastavalt määrusele (EL) 2018/1999 peab komisjon hindama lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projekte. Komisjon hindas põhjalikult Bulgaaria lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti ning võttis seejuures arvesse määruse (EL) 2018/1999 asjakohaseid sätteid. Kõnealune hinnang ([2]) avaldatakse koos käesoleva soovitusega. Allpool esitatud soovitused põhinevad sellel hinnangul. Eelkõige käsitletakse komisjoni soovitustes järgmist: i) eesmärkide ja panuste ulatuslikkus, et ühiselt saavutada energialiidu eesmärgid, eriti liidu 2030. aasta taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärgid, samuti elektrivõrkude omavahelise ühendatuse tase, mille liikmesriik on 2030. aastaks eesmärgiks seadnud; ii) liikmesriikide ja liidu tasandi eesmärkidega seotud poliitikasuunad ja meetmed ning muud poliitikasuunad ja meetmed, mis võivad piiriüleselt asjakohased olla; iii) täiendavad poliitikasuunad ja meetmed, mida võidakse nõuda lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades; iv) lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud olemasolevate ning kavandatud poliitikasuundade ja meetmete koostoime ja järjepidevus energialiidu ühe mõõtme ning eri mõõtmete piires.

(4) Soovituste väljatöötamisel võttis komisjon ühelt poolt arvesse vajadust liita kõigi liikmesriikide kavandatud arvulised panused, et hinnata eesmärki liidu tasandil, ning teiselt poolt vajadust anda asjaomasele liikmesriigile piisavalt aega võtta komisjoni soovitusi nõuetekohaselt arvesse enne oma riikliku kava lõplikku vormistamist.

(5) Komisjoni soovitused liikmesriikide taastuvenergiaeesmärkide kohta põhinevad määruse (EL) 2018/1999 II lisas esitatud valemil, mis tugineb objektiivsetele kriteeriumidele.

(6) Energiatõhususalaste soovituste puhul on komisjon lähtunud hinnangust, mis on antud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektis esitatud riiklike eesmärkide ulatusele võrreldes liidu tasandi eesmärkide saavutamiseks vajalike ühiste jõupingutustega, võttes vajaduse korral arvesse teavet riigi konkreetse eripära kohta. Riikide lõplik panus energiatõhususse peaks kajastama nende kulutõhusa energiasäästu potentsiaali ning seda peaks toetama kindla, pikaajalise hoonete renoveerimise strateegiaga ja sellekohaste meetmetega, et täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL ([3]) artiklist 7 tulenevaid kohustusi. Samuti peaksid liikmesriigid tõendama, et on nõuetekohaselt võtnud arvesse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, ja selgitama täpsemalt, kuidas aitab energiatõhusus kulutõhusalt saavutada riigi eesmärgid kujundada välja vähese CO_2-heitega konkurentsivõimeline majandus, tagada energiavarustuskindlus ning leida lahendus energiaostuvõimetuse probleemile.

([1]) ELT L 328, 21.12.2018, lk 1.

([2]) SWD(2019) 225.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

(7) Vastavalt juhtimismäärusele peavad liikmesriigid andma üldülevaate investeeringutest, mis on vajalikud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektis esitatud eesmärkide ja panuste saavutamiseks, ning üldhinnangu nende investeeringute allikate kohta. Lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad peaksid tagama riikide poliitikasuundade ja meetmete läbipaistvuse ja prognoositavuse ning seega investeerimiskindluse.

(8) Samal ajal on komisjon Euroopa 2018.–2019. poolaasta ühe osana tähelepanelikult keskendunud liikmesriikide energia- ja kliimapoliitikaga seotud investeerimisvajadustele. Euroopa poolaasta raames on komisjon käsitlenud seda küsimust 2019. aasta aruandes Bulgaaria kohta ([4]) ja komisjoni soovituses, mis käsitleb nõukogu soovitust Bulgaariale ([5]). Lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projektide hindamisel võttis komisjon arvesse Euroopa poolaasta raames tehtud viimaseid järeldusi ja antud soovitusi. Komisjoni soovitused täiendavad Euroopa poolaasta raames esitatud värskeimaid riigipõhiseid soovitusi. Ühtlasi peaksid liikmesriigid tagama, et nende lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas võetakse arvesse Euroopa poolaasta raames antud värskeimaid riigipõhiseid soovitusi.

(9) Peale selle peab liikmesriik vastavalt juhtimismäärusele võtma nõuetekohaselt arvesse kõiki soovitusi, mis komisjon on andnud 31. detsembriks 2019 esitatava lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti kohta, ja kui asjaomane liikmesriik ei järgi soovitust või suurt osa sellest, peaks liikmesriik esitama ja avalikustama selle põhjused.

(10) Vastavalt asjaoludele peaksid liikmesriigid esitama oma lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas ning järgmiste aastate ajakohastatud versioonides need samad andmed, mis nad esitavad Eurostatile või Euroopa Keskkonnaametile. Ühtede ja samade allikate ning olemasolu korral ka Euroopa statistika kasutamine on oluline modelleerimise ja prognooside lähtestsenaariumi arvutamiseks. Euroopa statistika kasutamine võimaldab paremini võrrelda lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades kasutatud andmeid ja prognoose.

(11) Lõplik lõimitud riiklik energia- ja kliimakava peab sisaldama kõiki määruse (EL) 2018/1999 I lisas esitatud üksikasju. Seoses sellega tuleks hinnata kavandatud poliitikasuundade ja meetmete makromajanduslikku mõju ja niivõrd, kui see on võimalik, mõju tervisele, keskkonnale, tööhõivele ja haridusele ning oskustele ja sotsiaalmõju. Lõpliku lõimitud riikliku kliima- ja energiakava ettevalmistamisse tuleb kaasata avalikkus ja muud sidusrühmad. Neid ja muid üksikasju on kirjeldatud käesoleva soovitusega koos avaldatud talituste töödokumendis ([6]).

(12) Lõimitud energia- ja kliimakavad annavad võimaluse määrata sidusalt kindlaks pikaajalised poliitikasuunad ja meetmed, võttes arvesse nendest tulenevaid mõõtmetevahelisi seoseid võimaliku koostoime või riskide seisukohast. Kuigi tundub, et kava projektis kirjeldatud poliitikasuundade ja meetmete puhul on mõnda seost arvesse võetud, tuleks lõplikus kavas anda parem hinnang kõigi viie mõõtme kohta. Analüüs võiks sisaldada hinnangulisi arvandmeid ja ka poliitikasuundade ja meetmetevahelisi võimalikke negatiivseid seoseid ning ka seda, kuidas Bulgaaria kavatseb neid arvesse võtta. Eelkõige tuleks põhjalikumalt hinnata CO_2-heite vähendamise, energiajulgeoleku, energia siseturu mõõtme koostoimet ning energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte järgmist. Ka tuleks täiendavalt uurida energiatõhususe rolli energiaostuvõimetuse probleemi lahendamisel. Oluline element, mis vajab lõplikus kavas täiendavat hindamist, sh kulude ja konkurentsivõime seisukohast, on kivisöel põhineva energiatootmise kavandatava jätkumise ja gaasi suureneva kasutamise seos CO_2-heite vähendamise mõõtmega. Veel üks oluline element on biomassi kasutamise mõju maakasutusest ja metsandusest pärineva arvestusliku heite sidumisele. Teadustegevuse, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõtme all tuleks täiendavalt hinnata elektritootmise ja vähese CO_2-heitega tehnoloogialahenduste kasutuselevõtmise seost.

(13) Lõplikule lõimitud riiklikule kliima- ja energiakavale tuleks kasuks põhjalik analüüs selle kohta, milline on vähese CO_2-heitega tehnoloogialahenduste, sealhulgas CO_2-heidet vähendavate energeetikasektori ja CO_2-mahukate tööstussektorite praegune seisund üleilmsel turul. Kavale tuleks kasuks, kui toodaks esile konkurentsivõimelised ja võimalikud probleemsed valdkonnad ning määrataks nende alusel kindlaks eesmärgid, poliitikasuunad ja meetmed, esitades asjakohased seosed ettevõtlus- ja tööstuspoliitikaga. Veelgi rohkem võiks rõhutada seost ringmajandusega, eriti selle olulisust kasvuhoonegaaside heite vähendamisel.

([4]) SWD (2019) 1001 final/2.
([5]) COM (2019) 502 final, 5. juuni 2019.
([6]) SWD(2019) 225.

(14) Komisjon on Bulgaariale antud soovitustes lähtunud Bulgaaria esitatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projektile antud hinnangust, mis avaldatakse koos käesoleva soovitusega, ([7])

SOOVITAB BULGAARIAL TEHA JÄRGMIST:

1. Suurendada liidu 2030. aasta taastuvenergia eesmärgi saavutamiseks antavat panust, s.o suurendada Bulgaarias taastuvenergia osakaalu vähemalt 27 %ni aastaks 2030, nagu on märgitud määruse (EL) 2018/1999 II lisas esitatud valemis. Lisada lõplikku lõimitud riiklikku energia- ja kliimakavva soovituslik trajektoor, mis määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 punkti a alapunkti 2 kohaselt hõlmab kõiki võrdlustasemeid, vastavalt taastuvenergia osakaalule, pidades silmas vajadust suurendada jõupingutusi selle eesmärgi ühiseks saavutamiseks. Esitada üksikasjalikud arvuliselt väljendatud poliitikasuunad ja meetmed, mis on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/2001 ([8]) sätestatud kohustustega ning võimaldavad kõnealuse panuse õigel ajal ja kulutõhusalt saavutada. Suurendada jõupingutusi kütte- ja jahutussektoris, et täita direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 23 esitatud soovituslik eesmärk, ning esitada poliitikasuunad ja meetmed, et täita lõimitud riikliku energia- ja kliimakavas transpordisektorile seatud eesmärk kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 25. Esitada täiendavad üksikasjad ja meetmed oma tarbeks toodetavat taastuvenergiat ja taastuvenergiakogukondi hõlmava tugiraamistiku kohta kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artiklitega 21 ja 22, sealhulgas haldusmenetluste lihtsustamise kohta.

2. Seada primaar- ja lõppenergia tarbimise vähendamisele kõrgem eesmärk, pidades silmas vajadust teha suuremaid jõupingutusi liidu 2030. aasta energiatõhususeesmärgi saavutamiseks, ning toetada kava asjakohaste poliitikasuundade ja meetmetega, mis annaksid täiendavat energiasäästu aastaks 2030. Toetada esildatud poliitikasuundi ja meetmeid mõjuhinnanguga ja üksikasjalikuma teabega selle kohta, milline on nende kvantitatiivne mõju eeldatava energiasäästu osas, ning esitada nende poliitikasuundade ja meetmete rakendamise ajakava. Täpsustada, kuidas tuleks tõhustada energiasäästu kohustuse kava, et see annaks oodatavaid tulemusi.

3. Esitada teavet gaasitarneallikate mitmekesistamise usaldusväärse strateegia, sh asjakohaste taristuprojektide ja nende vastava panuse kohta. Esitada üksikasjad pikaajalise tuumamaterjalide ja tuumkütusega varustatuse tagamise strateegia kohta, pidades eelkõige silmas tuumaenergia tootmise võimsuse kavandatavat suurendamist.

4. Sõnastada turgude lõimimise tulevikueesmärgid, eelkõige meetmed likviidsete ja konkurentsivõimeliste jae- ja hulgimüügiturgude arendamiseks, edendades riigis konkurentsi, minnes järk-järgult üle täielikult turupõhistele hindadele ning kõrvaldades piiriülesed kaubandustõkked.

5. Selgitada täpsemalt riiklikke ja rahastamiseesmärke teadustegevuse, innovatsiooni ja konkurentsivõime valdkonnas (eelkõige seoses energialiiduga), mida on vaja saavutada kuni 2030. aastani, nii et need oleksid hõlpsalt mõõdetavad ning toetaksid lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas muude mõõtmete jaoks seatud eesmärkide täitmist. Toetada nende eesmärkide saavutamist konkreetsete ja asjakohaste poliitikasuundade ja meetmetega, sealhulgas teiste liikmesriikidega koos välja töötatavate suundade ja meetmetega, näiteks Euroopa energiatehnoloogia strateegilise kava kaudu.

6. Tõhustada naaberliikmesriikidega ja selliste hästi toimivate piirkondliku koostöö raamistikega nagu Kesk- ja Kagu-Euroopa energiavõrkude ühendamise kõrgetasemelise töörühmaga tehtavat piirkondlikku koostööd, eriti taastuvate energiaallikate, energiatõhususe, teadustegevuse, innovatsiooni ja konkurentsivõime mõõtmete puhul, võttes arvesse ühiseid probleeme ja eesmärke. Koostöö tihendamise potentsiaal on suur, võttes arvesse elektrisektori edasist arengut, sh vajadust arvestada taastuvate energiaallikate suurema osakaalu ja keskkonnahoidliku transpordiga, mis võib mõjutada piirkonna elektriühendusi ja kaubandust.

7. Anda üldülevaade investeeringutest, mida on vaja riigi majanduse moderniseerimiseks energia- ja kliimaeesmärkide saavutamise kaudu. Anda üldhinnang investeeringute allikatele, sealhulgas asjakohasele rahastamisele riigi, piirkonna ja liidu tasandil. Samuti kaaluda rahastamisallikana heitkoguste kulutõhusat loovutamist teistele liikmesriikidele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/842 ([9]) alusel.

([7]) SWD(2019) 225.

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, p. 26).

8. Loetleda kõik energiatoetused, sealhulgas eelkõige fossiilkütuste toetused, ning võetud ja kavandatud meetmed nende järkjärguliseks kõrvaldamiseks.

9. Lisada analüüs selle kohta, milline on koostoime õhukvaliteeti ja õhkuheidet käsitlevate meetmetega, ning kirjeldada mõju õhusaastele eri stsenaariumide korral ja esitada vastavad arvandmed, lisades sellekohase teabe, ning võtta arvesse eri valdkondade omavahelist koostoimet ja kompromisside mõju.

10. Paremini lõimida kavva ausa ja õiglase ülemineku aspektid ning eelkõige täpsustada kavandatud eesmärkide, poliitikasuundade ja meetmete mõju sotsiaalvaldkonnale, tööhõivele ja oskustele, eelkõige võttes arvesse ülemineku mõju söe- ja CO_2-mahukatele tööstusharudele. Töötada välja täpsem energiaostuvõimetuse probleemide lahendamise kord, sealhulgas täpsustades hinnangut vastavalt määrusele (EL) 2018/1999.

Brüssel, 18. juuni 2019

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Miguel ARIAS CAÑETE